

ТЕМПЕРА

Темпера је водена техника. Сама реч темпера потиче од средњовековне латинске речи *temperare* што значи мешати.

Техника сликања минералним бојама где се боје везују жуманцетом, смоквиним млеком, медом или лепком, било у употреби до проналаска масних (уљаних) боја, нарочито у средњем веку.

Такође, боја се може наносити слој преко слој и накнадно дорађивати, али се не сме сликати у густим слојевима, јер се онда бојени слој љушти и отпада. Темперама се може сликати на разним подлогама: дрвету, папиру, гипсу, платну, стаклу.

ЈАЈЧАНА ТЕМПЕРА

У свом делу „*Trattato della pittura*“, Ченино Ченини пише о темпери целог јаја и темпере са жуманцем као квалитетном везиву за сликање на зиду и дасци.

Боје везане овим темперама не жуте нити тамне, за разлику од темпера које садрже уље. И данас јајчана темпера у различитим варијантама заузима значајно место међу темперама.

КАЗЕИНСКА ТЕМПЕРА

Казеин је беланчевина животињског порекла. По саставу је фосфорпротеин. Добија се из млека. За добијање казеина користи се обрано, одмашћено и некувано млеко.

Већ у средњем веку био је познат лепак припремљен од младог сира и гашеног креча које има јаку снагу лепљења, а после сушења је нерастворљив у води. У 12. и 13. веку кречни казеин се користио као везиво на зиду у „*fresco secco*“ техници.

ГУМАСТА ТЕМПЕРА (ГУМИТЕМПЕРА)

За припрему гумасти темпере најчешће се користи раствор арапске гуме која се раствара у води у односу 1:2.

Таква темпера је еластичнија и мање жути, али се спорије суши.

КАРАКТЕРИСТИКЕ ТЕМПЕРА БОЈЕ

Темпера је техника полулазурног карактера. Слојеви боје наносе се готово полулазурно до завршетка слике, тако да се осећа цртеж и подсликавање. На додир се суши брзо, а хемијски процес сушења траје годину и више. Следећи слој боје може се наносити већ након неколико минута.

Темпера боја после сушења посветли. Иста боја ће у уљу или акрилу деловати загаситије.

Умјесто дубинске свјетлости мокрих боја, настаје површинска свјетлост због чега осушена темпера има мат карактер. Уз подлогу приања изванредно, посебно ако су слојеви боје танки. Дебљи наноси боје пуцају или се љуште. Чиста темпера техника не дозвољава пастуозан нанос боје, тзв. импасто.

Боја лакирањем мења изглед, мање што је емулзија богатија уљем. Површинска светлост се због присуства лака мења у дубину па боје добијају дубљи и интензивнији тон. Такве промене се морају предвидети за вријеме сликања.

Нису све врсте темпере погодне за лакирање. Најпогодније су јајчана и казеинска темпера, као и њихова комбинација (јајчана боја се разрјеђује казеинском емулзијом или казеинска боја јајчаном емулзијом). Добро је подсликавати казеинском темпером, као тврдом и јачом, а сликање наставити јајчаном темпером, која је мекша и еластичнија. Обрнути поступак није добар, јер казеинска темпера јаче веже па долази до пуцања боје.

13.7. КОМБИНОВАНЕ КЛАСИЧНЕ ТЕХНИКЕ

Код класичне темпере којом су сликане иконе, византски мајстори су користили зеленкастосиво подсликавање које се назива *proplasmos*. Мајстори сиенске школе подсликавање зову *verdaccio*, а има сивкастозеленкасти тон. Због просејавања зеленкастог тона, тонови инкарната добијају нежне ружичасте тонове. Сликање се настављало у темпера техници.

Класични мајстори сликарства користили су различите методе комбиноване темперно-уљене слике. Слика се најчешће започињала темпером, затим лакирала лаком (међулаком) и настављала сликањем у уљаној техници. Ван Ајк (1370-1426) је познат по комбинацијама темперних и уљаних делова на истој слици. За матиране површине користи темперу, а за сјајне уље.

У комбинованој техници темпера техника се користи само за подсликавање, а сликање се наставља уљаном техником, лазурним уљаним премазима.

Сликари северне ренесансе су често радили *grisaille* техником. *Grisaille* (франц. *gris*= сиво) подсликавање изводило се белом и црном темпером изнад којег се наносе лазурни и пастознији премази уљене боје..

Al prima сликање је директно сликање без подсликавања. У овом начину сликања често је битна комбинација цртежа и темпере или комбинација колажа, цртежа и темпере.

Линкови:

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0>

<http://wwar.com/artists/>

<http://www.all-art.org/>